

Mezi sázavskými letovisky

Tak nám podzim zase zařadil na dveře a oznámil, že natřel přírodu barvami, jaké dovede vyrobit pouze on, a jestli to úžasné zbarvení chceme vidět, je nejvyšší čas podívat se někde po krajině. Než totiž spadne listí. A na tu nádhru nám doporučuje vypravit se tam, kde rostou i smíšené lesy a jsou možné výhledy do okolí. Tudiž honem vzhůru na výlet!

Východním bodem budiž obec Pyšely, kam přijedeme z Prahy třeba od metra trasy „C“ Budějovická příměstským autobusem linky č. 337 a vystoupíme na jeho konečné, která je umístěna na náměstí. Vlakem nejezdíte, zastávka Pyšely je hodně vzdálena. Pyšely jsou prvně zmiňovány k roku 1295, ale historii mají starší, určitě sahající do 11. století. V roce 1703 byly povýšeny na město.

Prakticky u konečné autobusu stojí za zdí, na místě dřívější tvrze, zámek z roku 1587, k němuž byla ve 20. století

přistavěna nevysoká čtvercová a nepříliš vzhledná věž. V současné době je zámek, včetně parku, hostitelem domova pro seniory. Park je přístupný i veřejnosti. Na pyšelském náměstí s několika barokními domy vyhledáme modrou turistickou značku, po které vyběhneme k místnímu hřbitovu a k prosté barokní kapli z roku 1699, jež skromně napodobuje Svatou chýši v italském Loretu (0,5 km). Před hřbitovem je barokní socha sv. Vojtěcha a od Lorety je pěkná podívaná na Pyšely a Posázavskou oblast s Čerčanským chlumem, nejvyšším bodem Benešovské pahorkatiny, či na v povzdálí rozpoznatelné Konopiště.

Stejnou cestou se vrátíme do města, jímž budeme dále pokračovat s modrou značkou, přičemž ve spodní části svažitého náměstí nepřehlédneme objekt kostela Povýšení sv. Kříže. Původně románský svatostánek byl v letech 1781 – 1783 zbarokizován. U kostela si všimneme barokních soch z doby kolem roku 1760. Za městem zamíříme k lesu. Příjemnou pěšinou vedoucí skrze něj dorazíme do místní části Čerčan, Vysoké Lhoty (3,5 km). Zde už bez doprovodu turistického značení podejdeme benešovský dálniční přivaděč a železniční most, za kterými, asi po sedmdesáti metrech, odbočíme vlevo do ulice Míru. Tou mezi rodinnými domky dojdeme až k řece Sázavě.

Sázava, pramenící na Českomoravské vysočině, má délku toku 225 km a pro nažloutlý nádech vody ji tramповé nazvali Zlatou řekou. Proti říčnímu proudu pak asfaltovou silničkou neomylně kráčíme do Čtyřkolu.

foto: Čornej

Kostel sv. Klimenta na Hradišti

Čtyřkoly jsou v zemských deskách zaneseny k roku 1549. Úsměvně je vznik jejich názvu. Původně sluly Věrady, Vierady s německým prepisem Vierad, Vierradl. To čteno „fir rád“ bylo později přeloženo jako Čtyřkoly.

Ve Čtyřkolech zdoláme Sázavu po pražcovém mostě na druhou stranu do Lštění (2 km). Obec Lštění, vzniklá ve stínu na vršku vypínajícího se starého hradiště, bývala do 17. století městečkem s vlastními trhy. Leč tento charakter i status dávno ztratila. V obci hned za mostem narazíme na modrou značku a ubereme se vlevo k blízkému jezu a železničnímu přejezdu.

Za přejezdem se vyšplháme prudším lesním svahem na Hradiště (1 km). Lokalita patří mezi významná slovanská osídlení. Hradiště Lščen zbudovali v 10. století, snad i na starších základech, Zličané a v 11. století ho obýval český rod Přemyslovců. Kronikář Kosmas jej k roku 1055 uvádí latinským označením Lescenum. Kdy a jak hradiště zaniklo, není známo. Předpokládá se, že zánik nastal v konci 12. století. Kostel Sv. Klimenta, který dominuje návrší, vyrostl z románských základů. Současnou podobu má z roku 1730. Na

hřbitůvku je pochován MUDr. Eduard Grégr (1827 – 1907), mladočeský politik a zakladatel knihovny „Maticе lidu“, jenž žil ve Lštění.

Z Hradiště mašírujeme dále na rozcestí Dubsko (1 km). Tam změním barvu turistického značení na žlutou a uhneme silničkou směřující vlevo. Za samotou Dubsko se vnoříme do lesního porostu, v němž se posléze značka odkloní ze širší pěšiny na úzkou stezku spadající znovu k Sázavě a k vlakové trati, do míst, kde stávala víska Odranec (2 km). Ta bývala opevněným podhradím hradu Dubá. Hrad založili kolem roku 1283 Benešovicové, jejichž větev následně užívala přízvisko z Dubé, potažmo Zlenic. Skromné pozůstatky hradu najdeme snadno ve vzdálenosti asi 200 m výše ve svahu nad železnici. Patrně jsou zbytky valů, příkopů, hradeb, kaple a věže. Odranec byl s hradem spojen pásem dvou víceméně souběžných hradeb, třetí hradba se táhla podél řeky. Ze souběžného pásu hradeb, mezi nimiž se tísnila osada, zbyly viditelné ruiny, zejména hradební věže s branou.

Hrad Dubá, včetně podhradí, vzal za své ve druhé polovině 15. století poté, co byl roku 1467 dobyt vojsky Jiřího z Poděbrad v pútkách s odbojnými šlechtici. Z historického hlediska zvláštní důležitost lokality, již se od 17. století říká Stará Dubá, doplňuje relativně dochovaný obléhací tábor a palebná postavení z roku 1466, jež jsou znatelné na ploše ostrožny před hradem. Prostor Odrance nyní protíná železniční násep.

Od Odrance se posléze následně přesuneme poklidně levým břehem řeky do Hvězdonic, o nichž první písemná zpráva je datována rokem 1405. Tehdy

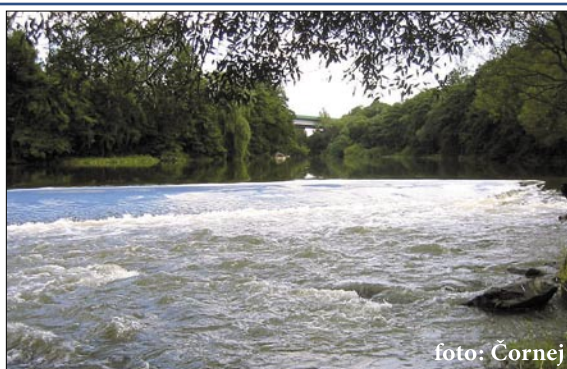

foto: Čornej

Sázava u Hvězdonic

se ves jmenovala Jezonice nebo i Jezdonice. Od dvacátých let 20. století, kdy řeku Sázavu a Posázaví „objevili“ Pražáci, jsou Hvězdonice vyhledávaným letoviskem, ostatně jako prakticky všechna místa, která jsme navštívili. Však také si je pro svůj půvab oblíbili občané veškerých společenských vrstev a pokud se zde neusídlili, nepostavili si chaty nebo domky či vily, rádi sem vždy jezdí za poznáním, odpočinkem, relaxací, turistikou a přírodou.

I my jsme sem dnes šli s podobným cílem. Nyní ale Hvězdonicemi doputujeme na vlakovou stanici (1,8 km). Musíme totiž domů. Na nádražičku proto vyčkáme vhodného spoje a dopravíme se do Prahy. Případně čekání si můžeme zkrátit v nedalekém hostinci u železničního přejezdu, asi 200 m od nádraží. Trasa měří cca 11,8 km a není příliš náročná.

Pavel Čornej

foto: Čornej

Zbytky Odrance

foto: Čornej

Pyšely - zámek

Pan Vomáčka sděluje spolupracovníkům v restauraci své zážitky ze záchytky: „Není to tam špatné. Za pár stovek se ráno probudíte v čisté posteli a ještě se vás zeptají jak jste se vyspal...“ „A tobě se to líbilo?“ nechápe pan vitásek. „Proč ne? Manželce dávám celou výplatu a je na mě ... (viz tajenka)

Křížovka poskytl Vydavatelství Balzám

Pomůcka:	Ano (expressivně)	Chňap	Svorka spojující notové osnovy	Zkosení operých pilířů	Amilův přítel	Údolí (básnický)	Název zn. poloměru	Krušná	Židovský měsíc
Nápor					Uchazeč				
1. DÍL TAJENKY					Peloponés				
Zanechal							MPZ Madagaskaru Jižní ovoce		
	Země západní Afriky	Oddělení july	Jednotvárnost			Pakůň Bolaky			
Fosforečné hnojivo					Český cestovatel	Asijská plavidla			
Warholovo jméno					Dřeviny (knížně)	Fantasta		Kontra-tanec	Česká
Kina				Had Mohamedův přítel					
Cituloslovec oddechnutí			Látky II. bolesti	Vínění v Žen. jezete					
Podepřené konstrukce							Generální štáb Bonbony		
	Španělská platidla	Starofec-bajkář					Podle Teze (liter.)		
Vydání					Úsek zem. kůry	Zájmeno osobní			Nepálské platidlo
Český zpěvák				Disperzní souprava	Pádová otázka				
Člen rodiny									2. DÍL TAJENKY
Divadelní mezihra									Drobný lomový kámen

Znění tajenky křížovky z minulého čísla:

„chovala milé“

jméno.....tel. spojení.....
 adresa.....
 znění tajenky.....

Kamenný obchod s hračkami, stavebnicemi a modely klasičtých, retro, současných a vojenských automobilů.

Najdete nás na adrese: Pelzlova 1512, Zbraslav.

Těšíme se na Váš!

Výherci z minulého čísla:

- Alena Kvašňovská
Žulová 378
Lipence
- Květa Křížková
Sídliště 1071/11
Radotín
- Lubomír Klíčnick
Nad Libří 220/26
Velká Chuchle

V případě, že se chcete zúčastnit slosování o věcné ceny, zašlete nebo doneste vyluštěné znění tajenky vepsané do ústřížku pod křížovkou. Ústřížek odstříhnete a doručíte na adresu redakce: V. Balého 23, 153 00 Praha-Radotín. Na obálku napište heslo KŘÍŽOVKA, kontaktní adresu nebo telefonní číslo. Do slosování budou zařazeni pouze úspěšně luštětélé tajenky. Výherci si svoji výhru mohou převzít na adrese redakce. Ústřížky s vyluštěným textem budou zařazeny do slosování, pokud dojdou do redakce nejpozději do 2.11.2010.

Uklorádce
aneb jak na kolo

Příprava kola na zimu

S blížícím se chladnějším počasím nastává čas, kdy většina cyklistů odkládá své kolo k zimnímu spánku. Většina z nich na něj pak znovu nasedne až na jaře s příchodem teplého počasí. Mnozí jsou pak překvapeni, že je jejich kolo po zimě v téměř nepojízdném stavu, navíc ještě obalené blátem z předchozího roku. Všichni pak spěchají do cykloservisů, které mají na jaře větší plno, a může se stát, že na servis kolo budete čekat déle než obvykle.

Abyste tomu předešli, je dobré věnovat kolu důkladnou péči. Doporučujeme kolo alespoň umýt, namazat řetěz a zkontrolovat brzdy a řazení, zda jsou plně funkční. Pokud provedete takovouto údržbu, stačí pak na jaře zkontrolovat pláště a duše, zda nejsou po zimě zpuchřelé, duše se pak už jen nahustí na správný tlak a můžete vyrazit na první jarní vyjížďku.

Pokud jste dali kolu v létě pořádně zabrat, je lepší svěřit jej před zimou specializovanému cykloservisu, kde ho odborně prohlédnou a připraví na jaro. V servisu kolo umyjí a důkladně promažou, aby vliv vlhkého vzduchu ve sklepech a garážích, kde většina cyklistů kolo na zimu uschovává, nepoškodil některé jeho komponenty. Následně se zkontrolují brzdy a řazení, případně se vymění vytahaný řetěz a brzdové špalky nebo destičky za nové. Kontrolují se také lanka a bovdeny, aby nebyly poškozené a lanka v nich lehce chodila. Doporučujeme lanka a bovdeny minimálně jednou za rok vyměnit, a před zimou je to ideální. Péče je věnována také stře-

dům klik a pedálům, tyto součástky se musí na kole točit bez odporu a nesmí projevovat vůli v ložiskách. Přední i zadní kolo se musí točit zlehka a rovněž nesmí vykazovat vůli v ložiskách. Řídítka se musí nechat zatáčet zlehka a nesmí nijak zadržovat. Provedením důkladné péče o kolo před zimou se vyhnete jarnímu shonu v cykloservisech a budete moci na kolo vyrazit hned.

Některé cyklisty neodradí ani chladnější podzimní a zimní počasí a cyklistice se věnují celoročně. V dnešní době, s ohledem na mírnější zimy a nabídku kvalitního zimního cyklistického oblečení, tomu již nic nebrání. Kdo to s cyklistikou myslí vážně, jezdí celoročně a za každého počasí. I těmto cyklistům doporučujeme po létě kolo zkontrolovat a hlavně důkladně promazat, aby jeho jednotlivé komponenty lépe odolávaly blátivému a vlhkému zimnímu počasí. Při používání kola v zimním období je obzvláště důležité kolo důkladně umýt, rozebrat a zkontrolovat, zda jeho komponenty neutrpěly přes zimu nějaké výraznější poškození a případně je vyměnit. Provoz kola v zimním období je na opotřebení komponentů náročnější. Tuto větší kontrolu po zimním provozu doporučujeme spíše svěřit odborníkům, kteří kolo řádně připraví na novou cyklistickou sezónu.

Dan Hájek
Ski a Bike Centrum Radotín

Více informací naleznete na stránkách Ski a Bike Centra Radotín - www.kola-radotin.cz